

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 338/2020-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodných spoločností ARTRA s. r. o., Námestie slobody 846/69, Oslany, IČO 31 594 689; ČECHOVO, s. r. o., Námestie Slobody 39, Sabinov, IČO 46 186 484; JANOLI, s. r. o., Uzovce 26, IČO 36 515 507; JASTA Slovakia, s. r. o., Orechová 5, Prešov, IČO 36 491 799; a Ing. Jaroslava Marinicu – MARINI, Malinová 13681/20, Prešov, IČO 37 533 924, zastúpených URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sa 20/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodných spoločností ARTRA s. r. o., ČECHOVO, s. r. o., JANOLI, s. r. o., JASTA Slovakia, s. r. o., a Ing. Jaroslava Marinicu – MARINI o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodných spoločností ARTRA s. r. o., Námestie slobody 846/69, Oslany, IČO 31 594 689; ČECHOVO, s. r. o., Námestie Slobody 39, Sabinov, IČO 46 186 484; JANOLI, s. r. o., Uzovce 26, IČO 36 515 507; JASTA Slovakia, s. r. o., Orechová 5, Prešov, IČO 36 491 799, a Ing. Jaroslava Marinicu – MARINI, Malinová 13681/20, Prešov, IČO 37 533 924 (ďalej aj „sťažovateľky“), zastúpených URBAN STEINECKR GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sa 20/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľky v procesnom postavení žalobkýň sa správnou žalobou doručenou krajskému súdu 28. marca 2019 domáhajú ochrany pred iným zásahom orgánu verejnej správy, ku ktorému došlo v súvislosti so správnym konaním vedeným pred Protimonopolným úradom Slovenskej republiky pod sp. zn. 0009/OKT/2017. Predmetné konanie je vedené krajským súdom pod sp. zn. 8 Sa 20/2019. Sťažovateľky podali predsedovi krajského súdu 9. augusta 2019 sťažnosť

na priet'ahy v napadnutom konaní. Podpredseda krajského súdu posúdil vo svojom vyjadrení s'ťažnosť ako dôvodnú, keďže sudca v zákonnej 30-dňovej lehote nerozhodol o návrhu s'ťažovateľiek o priznaní odkladného účinku žaloby z 27. mája 2010. Krajský súd napokon návrh na priznanie odkladného účinku žaloby 30. októbra 2019 zamietol.

3. Podľa názoru s'ťažovateľiek ak napadnuté konanie „*napriek svojmu špecifickému charakteru a nutnosti poskytnutia čo najskoršej a okamžitej ochrany pred iným (nezákonným) zásahom zo strany orgánu verejnej správy, nie je právoplatne ukončené ani po 13 mesiacoch od podania správnej žaloby, tak také konanie súdu (porušovateľa) je zjavne neefektívne a neúčinné a je možné ho označiť za konanie so zbytočnými priet'ahmi*“.

4. S'ťažovateľky argumentujú, že právna ani faktická zložitosť veci či nedostatočné personálne obsadenie súdu nemôžu ospravedlniť neprimeranú dĺžku napadnutého konania a poukazujú na to, že ony vystupovali v konaní vždy aktívne a podiel na priet'ahoch im nemožno pripísať. Zároveň uviedli, že sú presvedčené, že k priet'ahom v konaní došlo samotným postupom krajského súdu a „*absencia rozhodnutia v merite veci po dobu 13 mesiacov je zjavne neprimeraná a nezlučiteľná so základnými právami podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a podľa čl. 47 Charty EÚ, ktorých porušenie s'ťažovateľa namietajú...*“.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„*1. Základné právo s'ťažovateľa 1, s'ťažovateľa 2, s'ťažovateľa 3, s'ťažovateľa 4 a s'ťažovateľa 5 na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. sp. zn. 8 Sa/20/2019 porušené bolo.*

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, aby v konaní vedenom pod sp. zn. sp. zn. 8 Sa/20/2019 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi 1 primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť sťažovateľovi 1 do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi 2 primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť sťažovateľovi 2 do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi 3 primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť sťažovateľovi 3 do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi 4 primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť sťažovateľovi 4 do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi 5 primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť sťažovateľovi 5 do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Porušovateľ je povinný nahradiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi 1, sťažovateľovi 2, sťažovateľovi 3, sťažovateľovi 4 a sťažovateľovi 5 náhradu trov právneho zastúpenia, a to v sume 1.631,23 EUR a to na bankový účet právneho zástupcu sťažovateľov do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

9. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

11. Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

14. Sťažovateľky namietajú, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Sa 20/2019 došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, základného práva podľa čl. 47 charty, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

16. V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy, je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

17. Zo samotnej ústavnej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti trvá napadnuté konanie vedené krajským súdom pätnásť mesiacov, pričom krajský súd dosiaľ nerozhodol v merite veci. Z odpovede podpredsedu krajského súdu na sťažnosť sťažovateľiek na priet'ahy z 2. októbra 2019 vyplýva, že sťažovateľky podali 27. mája 2019 návrh na priznanie odkladného účinku žaloby. Krajský súd vyzval sťažovateľky 28. mája 2019 na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, ktorý bol uhradený 7. júna 2019. Výzvou z 10. júla 2019 vyzval krajský súd žalovaného na vyjadrenie k žalobe a návrhu na priznanie odkladného účinku žaloby, ako aj na predloženie administratívneho spisu. Dňa 24. júla 2019 doručil žalovaný súdu žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie k správnej žalobe a následne 20. augusta 2019 doručil administratívny spis i požadované vyjadrenie. Keďže zákonná sudkyňa nedodrжала 30-dňovú lehotu na rozhodnutie o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby, podpredseda krajského súdu považoval sťažnosť na priet'ahy v konaní za dôvodnú. Následne bolo rozhodnuté o nepriznaní odkladného účinku žaloby 30. októbra 2019.

18. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že

porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch.

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti, zohľadňujúc predovšetkým predmet konania, skutkovú náročnosť vyplývajúcu s rozsahu administratívneho spisu, ako i celkovú doterajšiu dĺžku konania, dospel k záveru, že doterajší postup krajského súdu v namietanom konaní je síce poznamenaný priet'ahmi, avšak tieto nedosahujú takú intenzitu, aby ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľiek po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. 6. 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

21. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti ani príloh k nej priložených podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by všeobecné súdy aplikovali v právnej veci s'ťažovateľiek právo Európskej únie.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd časť ústavnej s'ťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 47 charty postupom krajského súdu v napadnutom konaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľiek.

24. Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by krajský súd v ďalšom období v napadnutom konaní nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľkám nič nebráni v tom, aby sa opätovne obrátili na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ktorou budú namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu